

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

26 MARS 1946.

PROPOSITION DE LOI

instituant le Réseau Wallon
de Radiodiffusion.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La proposition de loi que nous avons l'honneur de vous soumettre a pour but de répondre aux vœux de l'opinion wallonne en matière de radiodiffusion.

Nous pensons qu'elle vient à son heure.

Comme vous le savez, le statut de la radiodiffusion en Belgique doit être prochainement revu par le Parlement.

D'une part, la loi du 18 juin 1930 qui a créé l'Institut National de Radiodiffusion (I. N. R.) avait prévu que cet organisme aurait une durée temporaire, fixée à douze années, avec prolongation de plein droit pour un terme de six ans, sauf préavis de deux ans au moins donné par le Ministre présidant le Conseil de Gestion.

L'arrêté du 4 mai 1940, notifié le 10 mai 1940 par le Ministre des Communications, a signifié à l'I. N. R. le préavis légal. Toutefois, ce préavis a été suspendu pendant l'occupation et on peut se demander à quel moment il reprendra ses effets. Quoi qu'il en soit, le statut actuel de l'I. N. R. est précaire et le Parlement devra prochainement se prononcer sur son sort.

D'autre part, l'Office de Radiodiffusion Nationale Belge (R. N. B.), organisme créé à Londres le 13 octobre 1942, vient de voir mettre fin à son activité par un arrêté-loi en date du 14 septembre 1945. Le dit arrêté prévoit que le Gouvernement présentera prochainement, devant le Parlement, un statut définitif de la radiodiffusion.

26 MAART 1946.

WETSVOORSTEL

houdende oprichting van het Waalsch net
voor Radio-omroep.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Het wetsvoorstel dat wij de eer hebben U voor te leggen, heeft ten doel tegemoet te komen aan de wenschen van de Waalsche openbare meening inzake radio-omroep.

Wij zijn van oordeel, dat dit voorstel op het geschikte oogenblik komt.

Zooals gij weet, moet het Parlement eerstdaags het statuut van de radio-omroep in België herzien.

De wet van 18 Juni 1930, waarbij een Nationaal Instituut voor Radio-omroep (N.I.R.) werd tot stand gebracht, had voorzien, dat dit organisme slechts van tijdelijken duur zou zijn, nl. twaalf jaar, met verlenging, van rechtswege, met een termijn van zes jaar, behoudens opzegging ten minste twee jaar vooraf, door den Minister, voorzitter van den Raad van Beheer.

De wettelijke opzeggingstermijn werd aan het N.I.R. beteekend door het besluit van 4 Mei 1940, dat op 10 Mei 1940 door den Minister van Verkeerswezen werd ter kennis gebracht. Tijdens de bezetting, werd deze opzegging, evenwel, geschorst en men mag zich afvragen op welk oogenblik zij weer van kracht zal worden. Wat er ook van weze, het statuut van het N. I. R. is slechts tijdelijk en het Parlement zal zich, eerstdaags, over het lot er van moeten uitspreken.

Een besluit-wet van 14 September 1945 heeft ook een einde gemaakt aan de bedrijvigheid van den Belgischen Nationalen Radio-omroep (B. N. R.), organisme, dat op 13 October 1942 te Londen werd opgericht. Dit besluit voorziet, dat de Regeering eerstdaags een definitief statuut van den radio-omroep bij het Parlement zal indienen.

G.

L'heure est donc propice au réexamen de l'organisation de la radiodiffusion en Belgique et aux réformes de nature à l'améliorer.

Le but de la présente proposition n'est pas de proposer la suppression de l'I. N. R. ni de bouleverser le statut de cet établissement, mais de répondre aux griefs légitimes de l'opinion wallonne en matière de radiodiffusion.

La Belgique dispose de trois longueurs d'onde qui lui sont concédées par les accords internationaux actuellement en vigueur. Nous estimons que l'une d'entre elles doit être consacrée aux émissions wallonnes et que son exploitation doit être confiée à un organisme jouissant de la confiance des milieux wallons.

Le statut actuel de la radiodiffusion en Belgique ne répond aucunement à cette aspiration.

On sait que, des trois longueurs d'onde dont dispose notre pays, l'une d'entre elles n'est pas exploitée par lui; la seconde est consacrée aux émissions flamandes, la troisième aux émissions françaises.

Or, c'est une erreur funeste, trop longtemps répandue et contre laquelle les Wallons n'ont cessé de protester, de confondre les besoins et les aspirations wallonnes avec celles des Belges d'expression française. Les Wallons ont leurs aspirations et leur sensibilité propres; ils ont leur art, leur littérature, leur musique. Et sans verser dans un nationalisme qu'ils repoussent ou un régionalisme étriqué, il faut bien constater que, dans de multiples domaines, l'épanouissement de la culture wallonne se trouve entravé par la confusion que nous venons de dénoncer et qui a engendré tant de malentendus.

Qu'il s'agisse d'académies, de théâtres subventionnés, de conseils culturels ou de toute autre manifestation d'activité intellectuelle ou artistique, il est de coutume de reconnaître pleinement l'existence et les droits de la culture flamande, et c'est justice, et, par contre, de méconnaître ceux de la culture wallonne.

Nous n'entendons, en aucune manière, ignorer le fait qu'une partie importante de nos compatriotes, généralement fixés dans la région bruxelloise, se réclament de la culture française; nous ne songeons nullement à ne pas leur en assurer le plein épanouissement. Mais c'est un fait que les Wallons ont une manière particulière de penser, d'écrire et de composer et qu'il faut enfin se préoccuper de leur en permettre la complète expression.

Le malaise dont souffre depuis des années notre pays trouvera sans doute un apaisement rapide le jour où l'existence de la culture wallonne sera pleinement reconnue, où les droits des Wallons seront proclamés à l'égal de ceux des Flamands et où la réorganisation de nos institutions permettra à nos diverses tendances une émulation cordiale dans la liberté plutôt qu'une pénible rivalité dans un régime où les uns et les autres estiment ne pas avoir la place à laquelle ils ont droit.

Het oogenblik is dus gunstig om de organisatie van den radio-omroep in België te herzien en de hervormingen die deze kunnen verbeteren, door te drijven.

Het doel van dit voorstel is niet de afschaffing van het N. I. R. voor te stellen noch ingrijpende veranderingen aan te brengen in het statuut van die instelling, maar wel de rechmatige grieven van de Waalsche openbare meening inzake radio-omroep weg te nemen.

België beschikt over drie golflengten die het door de tegenwoordig van kracht zijnde internationale overeenkomsten werden toegekend. Wij zijn van meening, dat één er van moet bestemd worden voor de Waalsche uitzendingen en dat de exploitatie er van moet worden toevertrouwd aan een organisme, dat het vertrouwen geniet van de Waalsche kringen.

Het huidig statuut van den radio-omroep in België beantwoordt geenszins aan dit verlangen.

Men weet dat, van de drie golflengten waarover ons land beschikt, er één door hem niet wordt geëxploiteerd; de tweede is bestemd voor de Vlaamsche uitzendingen en de derde voor de Fransche uitzendingen.

Het is, evenwel, een verderfelijke dwaling, die reeds veel te lang is verspreid en waartegen de Walen nooit opgehouden hebben zich te verzetten, de behoeften en de verlangens van de Walen te verwarren met deze van de franschsprekende Belgen. De Walen hebben hun eigen verlangens en gevoeligheden; zij hebben hun kunst, hun letterkunde en hun muziek. En, zonder te vervallen in een overdreven nationalisme dat wij afwijzen of in een eng regionalisme, is men toch verplicht vast te stellen dat, op veelerlei gebied, de ontplooiing van de Waalsche cultuur belemmerd wordt door de verwarring waarop wij zooeven hebben gewezen en die reeds zoo veel misverstanden heeft veroorzaakt.

Betreft het academiën, gesubsidieerde schouwburgen, cultureele raden of iedere andere uiting van intellectuele of artistieke bedrijvigheid, altijd worden het bestaan en de rechten van de Vlaamsche culturen volledig erkend — en dat is rechtsvaardig —, terwijl deze van de waalsche cultuur steeds worden miskend.

Wij wenschen geenszins het feit te negeeren, dat een belangrijk gedeelte van onze landgenooten, gewoonlijk te Brussel of omstreken gevestigd, aanspraak maken op de Fransche cultuur; wij denken er niet aan hun de volledige ontplooiing er van niet te verzekeren. Maar het is ook een feit, dat de Walen hun eigen wijze hebben van denken, schrijven en componeeren en dat men er toch eindelijk eens moet aan denken hun de gelegenheid te geven deze volledig tot uitdrukking te brengen.

De onbehaaglijkheid waaronder ons land sedert jaren lijdt, zal ongetwijfeld spoedig verdwijnen den dag dat het bestaan van de Waalsche cultuur volledig zal worden aanvaard, dat de rechten der Walen evenzeer als deze der Vlamingen zullen worden erkend en dat de herinrichting van onze instellingen tusschen onze verschillende strevingen, in volle vrijheid, een hartelijken wedijver zal mogelijk maken, eerder dan een pijnlijken naijver in een regime waarin zoowel de éenen als de anderen van oordeel zijn, dat zij niet de plaats innemen waarop zij recht hebben.

La Flandre a conquis lentement, patiemment, son droit à l'existence au sein de la Belgique. Notre pays n'a que trop tardé à reconnaître ce qu'il y avait de légitime dans cette ascension. Aujourd'hui, la Wallonie demande à son tour la même reconnaissance. Ce serait une erreur capitale de ne pas répondre à son appel. Loin de constituer des étapes vers la désagrégation de la Patrie, toutes les mesures qui tendront à assurer à la Wallonie, au sein de la Belgique, la même place qu'à la Flandre, contribueront à consolider notre union nationale dans la liberté.

Est-il besoin de souligner que le statut actuel de l'I.N.R. ne peut répondre à ce vœu. Tandis que l'onde flamande est administrée par un personnel exclusivement flamand, l'onde française n'est pas et ne peut pas être gérée par un personnel de formation et de tendance wallonnes. Sans méconnaître la bonne volonté de certains de ses dirigeants, ni la place qu'ils ont essayé de faire à certaines manifestations culturelles wallonnes, on ne saurait prétendre un instant qu'un tel organisme soit en mesure d'exprimer, de façon convenable, la pensée et la sensibilité wallonnes. Dès lors, la création d'un organisme wallon s'impose, dont la tâche sera d'exploiter celle des trois ondes qui lui sera réservée, dans un esprit répondant aux vœux wallons.

Tel est le but de notre proposition. Elle a fait l'objet d'une étude approfondie au sein de la Commission administrative du Conseil National Wallon de la Radiodiffusion, association qui a son siège à Liège et qui groupe toutes les personnalités wallonnes qui s'intéressent à ce projet.

Nous attendons beaucoup de sa réalisation. Un réseau de radiodiffusion wallonne installé au cœur de notre région constituera, grâce à son existence même et aux moyens financiers dont il sera doté, un puissant moyen d'action pour l'encouragement et l'épanouissement de notre littérature et de notre art. Faire vivre nos artistes, faire connaître nos théâtres, faire entendre nos orchestres, répandre la connaissance de notre littérature, voilà la tâche de la nouvelle institution.

Précisons que, dans notre pensée, il ne s'agit pas d'une entreprise de régionalisme étroit, limitant son objet au culte du dialecte wallon, de notre littérature régionale ou de notre folklore. Sans en méconnaître l'intérêt, nous n'oublions pas que notre culture wallonne est avant tout une province de la culture française dans le monde, et qu'à l'heure où les relations internationales se multiplient, il ne saurait être question de limiter son horizon à celui du terroir. Mais toute culture a besoin de s'exprimer dans certaines formes, selon une certaine sensibilité, et c'est ce climat particulier que la radiodiffusion wallonne doit réaliser. Conduite avec l'intelligence et le dynamisme nécessaires, l'institution nouvelle pourra susciter un magnifique essor de nos activités intellectuelles.

Vlaanderen heeft langzaam en geduldig het recht van zijn bestaan in den schoot van België veroverd. Ons land heeft al te lang gedraald om de rechtmatigheid van dien opgang te erkennen. Vandaag vraagt Wallonië dezelfde erkenning. Het zou een zware vergissing zijn dien roep niet te beantwoorden. Wel verre van een stap te zijn op den weg naar de ontbinding van het Vaderland, zal iedere maatregel die er toe strekt aan Wallonië, in den schoot van België, dezelfde plaats te verzekeren als aan Vlaanderen, bijdragen tot de versteviging van onze nationale een-dracht in de vrijheid.

Is het nog nodig er op te wijzen, dat het huidig statuut van het N. I. R. onmogelijk dit verlangen kan beantwoorden. Terwijl de Vlaamsche golflengte beheerd wordt door een personeel, dat uitsluitend uit Vlamingen bestaat, wordt de Fransche golflengte niet, en kan overigens, niet worden beheerd door een personeel waarvan de vorming en strekking Waalsch is. Zonder den goeden wil van sommige zijner leiders of de plaats die zij getracht hebben voor te behouden voor sommige Waalsche cultuuruitingen, te mis-kennen, zal toch niemand één oogenblik kunnen beweren, dat een dergelijk organisme in staat zou zijn de Waalsche denkwijze en gevoeligheid op behoorlijke wijze uit te drukken. De oprichting van een Waalsch organisme dringt zich dan ook op. Zijn taak zal er in bestaan diegene van de drie golflengten die hem zal worden voorbehouden, te exploiteeren in een geest die beantwoordt aan de wenschen van de Walen.

Ziedaar het doel van ons voorstel. Het werd in de administratieve Commissie van den « Conseil Wallon de la Radiodiffusion », vereeniging die haar zetel heeft, te Luik en alle Waalsche personaliteiten die in dit ontwerp belangstellen groepeerd, grondig bestudeerd.

Wij verwachten veel van de verwezenlijking er van. Een Waalsche radio-omroep in onze eigen streek opgericht, zal, door zijn bestaan zelf en dank zij de financieele middelen waarmede hij zal begiftigd worden, een machtig middel vormen voor de aanmoediging en ontplooiing van onze letterkunde en van onze kunst. Onze kunstenaars laten leven, onze schouwburgen doen kennen, onze orkesten ten gehoor brengen, de kennis van onze letterkunde verspreiden: dit zal de taak zijn van de nieuwe instelling.

Bepalen wij nog nader, dat het niet in ons voornemen ligt er een onderneming met eng regionalistische strekking van te maken, die zich zou beperken tot den cultus van het Waalsche dialect, van onze gewestelijke literatuur of van onze folklore. Zonder het belang daarvan te miskennen, vergeten wij toch niet, dat onze Waalsche cultuur, vóór alles, slechts een deel is van de over de wereld verspreide Fransche cultuur en, op het oogenblik dat de internationale betrekking steeds talrijker worden, kan er geen sprake van zijn onzen gezichteinder tot de eigen geboortestreek te beperken. Iedere cultuur heeft er, evenwel, behoefte aan zich in bepaalde vormen, volgens een bepaalde gevoeligheid uit te drukken, en het is dit eigenaardig klimaat, dat de Waalsche radio-omroep wenscht te verwezenlijken. Onder een verstandige en dynamische leiding zal

Dans l'élaboration de notre proposition, nous avons largement tenu compte de l'expérience acquise au cours du fonctionnement de l'I. N. R. depuis sa création en 1930, ainsi que de celui de la R. N. B. Nous nous sommes inspirés du texte même de la loi du 18 juin 1930 dans toute la mesure où il n'a pas paru indispensable de s'en écarter.

Nous pensons, notamment, que la radiodiffusion ne doit pas être exploitée par les pouvoirs publics eux-mêmes, mais par un organisme parastatal jouissant d'une certaine autonomie mais contrôlé par l'Etat. Nous croyons aussi qu'il convient, dans toute la mesure du possible, d'éviter de donner à l'appareil administratif de la radio la lourdeur des administrations publiques et qu'il est souhaitable, au contraire, de lui maintenir autant que possible la souplesse et la mobilité d'une entreprise privée, notamment quant au statut de son personnel.

Sous le bénéfice de ces deux observations fondamentales, voici les commentaires que nous croyons devoir ajouter au texte de la proposition :

Les articles 1 à 3 prévoient la création de l'établissement. Celui-ci, dénommé Réseau Wallon de Radiodiffusion (R. W. R.) aura une durée limitée, prolongée automatiquement sauf préavis. C'est le même statut que celui de l'I. N. R. Le nouvel établissement aura l'usage exclusif des longueurs d'onde nécessaires à l'accomplissement de sa mission.

Les articles 4 à 8 sont relatifs à la gestion du R. W. R. La prérogative de la nomination des administrateurs est confiée au Parlement, mais sur liste de présentation des députations permanentes des provinces wallonnes et de la province de Brabant pour l'arrondissement de Nivelles.

Il a paru nécessaire, par contre, que le Président de l'Institut soit nommé par le Gouvernement, afin que sa personnalité donne à l'Etat les garanties que celui-ci peut légitimement exiger, notamment à raison des fonctions particulières dévolues au Président et dont il est parlé ci-après.

Tandis que l'I. N. R. relève du seul Ministre des Communications, nous croyons préférable qu'un organisme de radiodiffusion dépende des Ministères de l'Intérieur, de l'Instruction Publique et des Communications qui, chacun, au point de vue administratif, intellectuel et technique, sont intéressés à son activité.

L'article 6 prévoit le droit de veto du Gouvernement. C'est la reproduction d'une disposition similaire figurant dans la loi du 18 juin 1930. Elle est la contre-partie nécessaire du fait que l'établissement utilise des fonds provenant de l'Etat.

die nieuwe instelling de snelle en prachtige ontwikkeling van onze intellectuele bedrijvigheden bevorderen.

Bij de uitwerking van ons voorstel hebben wij ruimschoots rekening gehouden met de opgedane ervaring tijdens de werking van het N.I.R. — sedert zijn oprichting in 1930, evenals met deze van de B. N. R. In zoover het niet noodzakelijk is gebleken er van af te wijken, hebben wij den tekst zelf van de wet van 18 Juni 1930 als grondslag genomen.

Wij zijn, inzonderheid, de meening toegedaan, dat de radio-omroep niet dient uitgebaat door de openbare besturen zelf, doch door een parastataal organisme, beschikend over een zekere zelfstandigheid, doch onder controle van den Staat. Wij denken daarenboven dat, zooveel als maar mogelijk, dient voorkomen, aan het bestuursapparaat van de radio de logheid der openbare besturen te geven, en dat het integendeel wenschelijk is, daaraan, zooveel als mogelijk, de lenigheid en de mobiliteit te blijven verschaffen van een private onderneming, inzonderheid wat het statuut van het personeel betreft.

Onder voorbehoud van die twee fundamentele opmerkingen, laten wij hierna den commentaar volgen dien wij aan den tekst van het voorstel meenen te moeten toevoegen :

Artikelen 1 tot 3 voorzien de oprichting der instelling. Deze zal, onder de benaming van « Réseau Wallon de Radiodiffusion » (R. W. R.), van beperkten duur zijn, welke automatisch, behoudens opzeg, wordt verlengd. Dit statuut is hetzelfde als dit van het N.I.R. De nieuwe inrichting zal uitsluitend beschikken over de voor de vervulling van haar opdracht noodige golflengten.

De artikelen 4 tot 8 betreffen het beleid van het R. W. R. Het benoemingsvoorecht, wat de administrateurs betreft, wordt aan het Parlement toevertrouwd, doch op voordrachtlijsten van de bestendige deputaties van de Waalsche provinciën, en van de provincie Brabant voor het arrondissement Nijvel.

Daarentegen, is het noodig gebleken, dat de benoeming van den Voorzitter van het Instituut door de Regeering zou geschieden, opdat zijn personaliteit aan den Staat alle waarborgen zou verschaffen welke deze gerechtigd is te eischen, inzonderheid, wegens de aan den Voorzitter opgedragen bijzondere functies, waarvan verder sprake.

Hoewel het N. I. R. alleen afhangt van den Minister van Verkeerswezen, achten wij het verkieslijker dat een radio-omroeporganisme zou afhangen van de Ministeries van Binnenlandsche Zaken, van Openbaar Onderwijs en van Verkeerswezen die ieder, in administratief, intellectueel en technisch opzicht betrokken zijn bij zijn bedrijvigheid.

Artikel 6 voorziet het vetorecht voor de Regeering. Het geldt hier de overname van een gelijkaardige bepaling voorkomende in de wet van 18 Juni 1930. Zij is het noodzakelijk tegendeel van het feit, dat de inrichting de staatsgelden benuttigt.

Toutefois, comblant une lacune de la loi de 1930 qui s'est révélée fâcheuse à l'usage, le texte prévoit que le veto s'exercera dans un délai déterminé. Cette mesure est conforme aux nécessités d'une saine administration; elle est de règle, au surplus, en matière de contrôle des pouvoirs subordonnés par l'autorité supérieure.

Les articles 9 à 12 sont relatifs aux émissions. Ils règlent, notamment, la question délicate de la censure.

Organisme parastatal, le Réseau Wallon ne peut prétendre à la même liberté qu'une entreprise privée telle qu'un journal. L'Etat, qui le subventionne, doit pouvoir exercer un certain contrôle. Mais le problème est de savoir à qui il convient d'en attribuer l'exercice.

La loi du 18 juin 1930 la confie, pour l'I.N.R., au Ministre des Communications. Cette solution nous paraît défectueuse. Elle a donné lieu, précédemment, à des difficultés politiques et à des interpellations au Parlement. En ce qui concerne le Réseau Wallon, la difficulté serait accrue par le fait que le siège du Réseau n'est pas fixé à Bruxelles. Dans ces circonstances, il nous est apparu qu'il convenait de confier la censure des émissions au Président de l'établissement. Nommé par le Gouvernement, il jouira de la confiance de celui-ci et présentera toutes les garanties indispensables.

L'article 13 est relatif aux ressources du Réseau. Il précise que celui-ci bénéficiera de subventions annuelles qui ne seront pas inférieures au 1/3 des dépenses de l'Etat en matière de radiodiffusion. Compte tenu du grand nombre d'auditeurs localisés dans la région wallonne, cette prétention n'a rien d'exagéré.

Les autres articles de la proposition sont relatifs à des questions purement administratives qui n'appellent pas de commentaires.

Telle est, Mesdames et Messieurs, la proposition que nous soumettons à votre approbation.

Nous espérons qu'elle réunira une large majorité. Nous voyons en elle une contribution importante au redressement des griefs wallons et la création d'un moyen d'expression d'une de nos cultures qui a manqué jusqu'à présent à notre pays.

Doch, ter aanvulling van een leemte van de wet van 1930 welke in de praktijk hinderlijk is gebleken, voorziet de tekst, dat het veto binnen een beperkten termijn zal worden uitgeoefend. Die maatregel strookt met de vereisten van een gezond beheer; hij geldt, daarenboven, als regel op gebied van de controle op de ondergeschikte besturen door de hooge overheid.

Artikelen 9 tot 12 hebben betrekking op de uitzendingen. Zij regelen, inzonderheid, de kiesche kwestie der censuur.

Als parastataal organisme, kan het « Waalsch Net » geen aanspraak maken op dezelfde vrijheid als een private onderneming zooals een dagblad. De Staat die de toelagen verleent moet een zekere controle kunnen uitoefenen. Doch de vraag dient beantwoord, aan wien de uitoefening er van dient toegekend.

Door de wet van 18 Juni 1930 wordt zij, voor het N.I.R., toevertrouwd aan den Minister van Verkeerswezen. Vroeger heeft zij aanleiding gegeven tot moeilijkheden op politiek gebied en tot interpellaties in het Parlement. Wat het Waalsch net betreft, zou de moeilijkheid nog aangroeien door het feit dat de zetel van het net niet is opgesteld te Brussel. Gezien die omstandigheden, is het ons wenselijk gebleken, de censuur op de uitzendingen toe te vertrouwen aan den Voorzitter van de inrichting. Door de Regeering benoemd, zal hij haar vertrouwen genieten en alle onmisbare waarborgen opleveren.

Artikel 13 heeft betrekking op de geldmiddelen van het Net. Het bepaalt dat dit jaarlijksche toelagen zal genieten die niet minder mogen bedragen dan 1/3 der Rijksuitgaven inzake radio-distributie. Rekening houdend met het groot aantal luisteraars, gevestigd in de Waalsche streek, kan deze eisch niet als overdreven worden beschouwd.

De overige artikelen van het voorstel houden verband met louter administratieve kwesties, welke geen commentaar vergen.

Aldus, Mevrouwen, Mijne Heeren, ziet het voorstel er uit, dat wij aan Uw goedkeuring voorleggen.

Wij hopen, dat het een ruime meerderheid zal bekomen. Wij zien daarin een belangrijke bijdrage tot het herstel van de Waalsche grieven en de invoering van een uitdrukingsmiddel voor een onzer culturen, dat tot op heden in ons land ontbreekt.

Jean REY.

PROPOSITION DE LOI

Création, objet.

ARTICLE PREMIER.

Il est créé un établissement public dénommé « Réseau Wallon de Radiodiffusion » (R.W.R.). Cet établissement, doté de la personnalité civile, est institué pour un terme de 10 ans, qui prendra cours à dater de la mise en vigueur de la présente loi. A l'expiration du délai de 10 ans, l'existence de l'établissement sera prolongé de plein droit pour une durée de 10 ans, et ainsi de suite de 10 en 10 ans, sauf préavis d'au moins 2 ans donné conjointement par les Ministres de l'Intérieur, de l'Instruction Publique et des Communications.

ART. 2.

L'établissement est autorisé à organiser en Wallonie un réseau de radiodiffusion, de télévision et de fac-simile, conformément aux désirs, à la convenance et aux nécessités des auditeurs et des milieux culturels des provinces wallonnes, en faisant appel surtout aux organismes, groupements ou personnalités les plus susceptibles d'intéresser le public; l'établissement recherchera en permanence, par les voies appropriées, les habitudes d'écoute, les goûts et les opinions des auditeurs.

ART. 3.

L'établissement aura l'usage exclusif des longueurs d'ondes nécessaires pour assurer un service permanent d'émissions nationales pour la Wallonie, un service d'émissions régionales et un service international sur ondes courtes.

De la gestion et du Conseil d'Administration.

ART. 4.

L'établissement est géré par un Conseil d'Administration composé de 8 membres. Ce conseil est présidé par une personnalité née et domiciliée dans une province wallonne, désignée et révocable par les Ministres de l'Intérieur, de l'Instruction Publique et des Communications agissant conjointement. Le Président du Conseil d'Administration est nommé pour une durée de 5 années, son mandat étant renouvelable.

WETSVOORSTEL

Oprichting, Doel.

EERSTE ARTIKEL.

Onder de benaming « Waalsch Net voor Radio-omroep » (W. N. R.) wordt een openbare instelling tot stand gebracht. Deze openbare instelling, die rechtspersoonlijkheid bezit, wordt opgericht voor een termijn van tien jaar, ingaande op den datum waarop deze wet van kracht wordt. Bij het einde van den tienjarigen termijn, wordt de duur van het Instituut rechtens verlengd met een termijn van tien jaar en zoo voorts van tien tot tien jaar, behoudens opzegging ten minste twee jaar vooraf, gezamenlijk gegeven door de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Openbaar Onderwijs en van Verkeerswezen.

ART. 2.

De instelling is gemachtigd in Wallonië een dienst voor radio-omroep, voor televisie en van fac-simile in te richten, overeenkomstig de wenschen, de gebruiken en de noodwendigheden van de luisteraars en de culturele kringen van de Waalsche provinciën door beroep te doen op de inrichtingen, groepeerings of personen die, bij het publiek het meest belangstelling kunnen wekken; de instelling zal bestendig en met de passende middelen rekening houden met de luistergewoonten, den smaak en de opvattingen van de luisteraars.

ART. 3.

De noodige golflengten om een bestendigen dienst van nationale uitzendingen voor Wallonië, een dienst van regionale uitzendingen en een internationalen dienst op korte golflengten te verzekeren, staan uitsluitend ter beschikking van de instelling.

Beheer en Raad van Beheer.

ART. 4.

De instelling wordt beheerd door den Raad van Beheer bestaande uit acht leden. De Raad wordt voorgezeten door een personaliteit, geboren en woonachtig in een Waalsche provincie, benoemd en afzetbaar door de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Openbaar Onderwijs en van Verkeerswezen, gezamenlijk optredend. De Voorzitter van den Raad van Beheer, wordt benoemd voor een termijn van 5 jaar; zijn mandaat is hernieuwbaar.

ART. 5.

Les 7 autres administrateurs sont désignés pour un terme de 5 années par la Chambre des Représentants, sur listes doubles présentées par les députations permanentes des provinces wallonnes et du Brabant, à raison de deux administrateurs pour chacune des provinces du Hainaut et de Liège, et d'un administrateur pour chacune des provinces du Brabant, de Luxembourg et de Namur. Ces administrateurs devront être nés et domiciliés dans leur province respective. Ne pourront être présentés, les mandataires publics parlementaires et provinciaux, et non plus les personnalités exerçant une activité radiophonique quelconque. La même incompatibilité atteint les fonctionnaires de l'Etat et des Provinces.

Ces sept administrateurs sont révocables par la Chambre des Représentants. Les administrateurs sortants pourront être représentés par la députation permanente de leur province, et renommés par la Chambre, pour un nouveau terme de 5 années, et ainsi de suite.

En cas de vacance au Conseil d'Administration pour tout motif quelconque, la Chambre, sur présentation double de la députation permanente intéressée, remplacera l'administrateur manquant, pour achever le mandat interrompu. Sera démissionnaire d'office tout administrateur qui, sans autorisation du Conseil, aura été absent à quatre séances consécutives.

ART. 6.

Le Conseil d'Administration a tous les pouvoirs de gestion de l'établissement. Il engage, notamment, et révoque le personnel conformément aux lois sur le contrat de travail, le contrat d'emploi et le louage de services et détermine sa rémunération.

Il communiquera copie de toutes ses délibérations aux Ministres de l'Intérieur, de l'Instruction Publique et des Communications. Ceux-ci pourront, conjointement, s'opposer, dans les trente jours de la communication, à toute mesure du Conseil d'Administration qu'ils jugeraient contraires aux lois et arrêtés ou à l'intérêt public.

ART. 7.

Le Conseil d'Administration élit dans son sein un Comité Exécutif de trois membres, dont les mandats sont renouvelables annuellement. Ce Comité instruit les affaires soumises au Conseil et veille à l'exécution des décisions de celui-ci.

ART. 8.

Le Conseil d'Administration exercera les attributions que la présente loi lui confère dans les conditions et suivant les formes qui seront déterminées par arrêté royal.

ART. 5.

De overige zeven beheerders worden benoemd voor een termijn van 5 jaar door de Kamer der Volksvertegenwoordigers, op dubbele lijsten voorgedragen door de bestendige deputaties van de Waalsche provinciën en van Brabant, naar verhouding van twee beheerders voor elk der provinciën Henegouw en Luik en van een beheerder voor elk der provinciën Brabant, Luxemburg en Namen. Deze beheerders zullen moeten geboren en woonachtig zijn in hun respectieve provinciën. Mogen niet voorgedragen worden, de openbare mandatarissen van Parlement en van provincie alsook niet de personaliteiten die eenige radiobedrijvigheid uitoefenen. Dezelfde onverenigbaarheid slaat op de ambtenaren van den Staat en van de provinciën.

Deze zeven beheerders zijn afzetbaar door de Kamer der Volksvertegenwoordigers. De uittredende beheerders kunnen opnieuw voorgedragen worden door de Bestendige Deputatie van hun provincie, en opnieuw benoemd door de Kamer, voor een nieuwen termijn van 5 jaar, en zoo verder.

Ontstaat in den Raad van Beheer, om welkdanige reden ook, een vacature, dan vervangt de Kamer, op dubbele voordracht van de betrokken bestendige Deputatie, den ontbrekenden beheerder om het onderbroken mandaat te voleindigen. Wordt, ambtshalve, als ontslaggever beschouwd, ieder beheerder die, zonder machtiging van den Raad, afwezig is geweest op vier achtereenvolgende vergaderingen.

ART. 6.

De Raad van Beheer heeft al de machten van beheer van de instelling. Onder meer benoemt hij het personeel en zet het af, overeenkomstig de wetten op de arbeids-overeenkomst, het dienstcontract en de dienstverhuring en bepaalt zijn bezoldiging.

Hij geeft afschrift van al zijn beslissingen aan de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Openbaar Onderwijs en van Verkeerswezen. Deze kunnen zich, binnen dertig dagen van de mededeeling, verzetten tegen elken maatregel van den Raad van Beheer, indien zij hem in strijd achten met de wetten en besluiten of met het openbaar belang.

ART. 7.

De Raad van Beheer kiest uit zijn midden een uitvoerend Comité van drie leden, wier mandaat jaarlijks hernieuwbaar is. Dit Comité onderzoekt de zaken aan den Raad voorgelegd en waakt over de uitvoering van zijn beslissingen.

ART. 8.

De Raad van Beheer vervult de hem bij deze wet opgedragen werkzaamheden in de voorwaarden en op de wijze, bij Koninklijk besluit bepaald.

Des émissions.

ART. 9.

Les émissions du Réseau se feront dans un esprit de rigoureuse impartialité. L'établissement fera en sorte d'assurer en tout temps une entière liberté des opinions, et veillera spécialement à assurer leur expression dans les conditions de tact, de mesure et de tolérance nécessaires.

Il est interdit au Réseau de procéder à des radiodiffusions qui seraient contraires aux lois, à l'ordre public ou aux bonnes mœurs, qui constitueraient une atteinte évidente aux convictions d'autrui ou une offense à l'égard d'un Etat étranger.

Sous les réserves qui précèdent, l'Institut acceptera les communications qui lui seront proposées; il lui appartiendra toutefois de régler, dans l'intérêt du service et suivant les possibilités, l'ordre et les modalités des communications radiodiffusées, ainsi que l'importance relative qui peut leur être données, sauf aux intéressés qui se prétendraient lésés à exercer un recours auprès du Président du Conseil d'Administration.

ART. 10.

L'établissement ne se réservera aucune exclusivité pour la publication de ses programmes et des programmes étrangers.

ART. 11.

Le Président du Conseil d'Administration exerce, à titre personnel, la censure des émissions. En cas d'empêchement du Président, le Comité Exécutif exerce cette prérogative.

ART. 12.

L'établissement pourra constituer une ou plusieurs commissions consultatives, soit pour un objet déterminé, soit en vue de questions d'ordre régional ou local.

Les membres de ces commissions consultatives seront choisis par le Conseil d'Administration et révocables par lui. Le Conseil déterminera la mission des commissions et leur mode de fonctionnement.

Des ressources de l'établissement.

ART. 13.

L'établissement aura notamment pour ressources :

- a) les dons et legs faits en faveur;
- b) les emprunts qu'il pourrait contracter, notamment par voie d'émission d'obligations, moyennant l'autorisation et avec ou sans garantie du Gouvernement; un arrêté

Uitzendingen.

ART. 9.

De uitzendingen van het Net geschieden in een geest van volstrekte onpartijdigheid. De instelling zal er over waken steeds de volle vrijheid van gedachte te verzekeren en, inzonderheid, dat ze worden weergegeven met de nodige tact, maat en verdraagzaamheid.

Het is het Net verboden radiouitzendingen te doen, die strijdig zijn met de wetten, de openbare orde of de goede zeden, die de overtuiging van anderen kwetsen of een belediging uitmaken voor een vreemden Staat.

Onder het voorbehoud hierboven aangeduid, zal de Instelling de haar voorgestelde mededeelingen aannemen. Zij heeft echter het recht, in het belang van den dienst en in de mate van de mogelijkheden, de ordre en de modaliteiten der uitgezonden mededeelingen te regelen, alsmede het betreffende belang dat daaraan kan worden gegeven, behoudens het recht voor den belanghebbende die zich benadeeld acht, in beroep te komen bij den Voorzitter van den Raad van Beheer.

ART. 10.

De instelling behoudt zich geen enkele exclusiviteit voor, voor de bekendmaking van haar programma's en van de vreemde programma's.

ART. 11.

De Voorzitter van den Raad van Beheer oefent, ten persoonlijken titel, de censuur uit over de uitzendingen. Is de Voorzitter belet; dan oefent het Uitvoerend Comité dit recht uit.

ART. 12.

De instelling kan, ofwel voor een bepaald doel, ofwel met het oog op vraagstukken van gewestelijk of plaatselijk belang, een of meer raadgevende commissies samenstellen.

De leden van deze raadgevende commissies worden door den Raad van Beheer gekozen en zijn door hem afzetbaar. De Raad bepaalt de taak van de commissies en hun werkwijze.

Inkomsten van de Instelling.

ART. 13.

De inkomsten van het Instituut bestaan inzonderheid uit :

- a) De giften en legaten te zijnen bate;
- b) De leeningen die het mocht sluiten inzonderheid door uitgifte van obligatiën met machtiging en met of zonder waarborg van de Regeering. Een Koninklijk besluit be-

royal fixera les conditions de la garantie éventuelle du Gouvernement pour ces emprunts;

c) les subventions annuelles de l'Etat, qui ne seront pas inférieures au tiers de toutes les sommes affectées par l'Etat au fonctionnement de la radiodiffusion dans l'ensemble du pays, ni au tiers des prévisions de recettes dues à la redevance radiophonique pour l'année en cours;

d) les subventions que lui accorderaient les pouvoirs publics, notamment provinciaux, et les établissements publics;

e) les recettes qu'il réaliserait par ses publications ou à l'occasion de contrats qui seraient conclus par le Conseil d'Administration dans les limites de l'activité de l'établissement.

Des comptes.

ART. 14.

Les comptes seront vérifiés par un Comité de Vérification de cinq membres, nommés par le Sénat, sur présentation de listes doubles par les députations permanentes des quatre provinces wallonnes et du Brabant, à raison d'un membre par province. Les mandats seront d'une durée de 5 ans et renouvelables. Les membres du Comité de Vérification ont un droit illimité de vérification et de contrôle sur la comptabilité de l'établissement.

ART. 15.

L'établissement tiendra une comptabilité en partie double. Au début de chaque année, le Conseil d'Administration établira les comptes arrêtés au 31 décembre de l'année précédente.

Les comptes seront vérifiés par le Comité de Vérification; ses membres y feront mention de leur approbation ou de leurs observations.

Les comptes seront ensuite soumis à l'approbation du Ministre des Finances, au plus tard le 1er mars suivant la clôture de l'exercice.

Au début de chaque année également, le Conseil d'Administration établira un rapport exposant tout ce qui a trait à l'activité de l'établissement durant l'année écoulée, ainsi que ses projets pour l'exploitation et le développement des services pour l'exercice nouveau. Ce rapport parviendra, pour le 1er mars au plus tard, aux Ministres de l'Intérieur, de l'Instruction Publique et des Communications, ainsi qu'aux députations permanentes provinciales.

Les comptes approuvés par les trois Ministres précités et le rapport annuel du Conseil d'Administration seront déposés sur le bureau des Chambres.

ART. 16.

Le Roi fixe les rémunérations des membres du Conseil d'Administration, ainsi que les jetons de présence des

paalt de voorwaarden van den gebeurlijken waarborg van de Regeering voor deze leeningen;

c) De jaarlijksche Staatstoelagen die niet lager zullen zijn dan een derde van al de sommen door den Staat besteed aan de werking van den Radio-omroep over geheel het land, noch dan een derde van de raming der ontvangsten van de radiotaxe voor het loopende jaar;

d) De toelagen welke openbare, namelijk provinciale, besturen en instellingen mochten toekennen;

e) De ontvangsten welke het zou bekomen door zijn uitgaven of naar aanleiding van contracten, door den Raad van Beheer afgesloten binnen de perken van de bedrijvigheid van de instelling.

De rekeningen.

ART. 14.

De rekeningen worden nagezien door een Comité van Nazicht van vijf leden door den Senaat benoemd, op voordracht van een dubbele lijst door de Bestendige Deputaties van de vier Waalsche provinciën en van Brabant, naar verhouding van een lid per provincie. De leden van het Comité van Nazicht hebben een onbeperkt recht van nazicht en van toezicht op de boekhouding van de instelling.

ART. 15.

De instelling legt een dubbele boekhouding aan. In het begin van elk jaar, maakt de Raad van Beheer de rekeningen op van het op 31 December daarvoren afgesloten jaar.

De rekeningen worden nagezien door het Comité van Nazicht; de leden van dit Comité vermelden op de rekeningen hun goedkeuring of hun eventueele opmerkingen.

De rekeningen worden vervolgens uiterlijk op 1 Maart na het afsluiten van het dienstjaar, voor goedkeuring, aan den Minister van Financiën voorgelegd.

Eveneens in het begin van elk jaar, maakt de Raad van Beheer een verslag op tot uiteenzetting van al hetgeen betrekking heeft op de bedrijvigheid van de instelling over het verlopen dienstjaar, alsmede van zijn ontwerpen voor het exploiteeren en ontwikkelen van de diensten gedurende het nieuwe dienstjaar. Dit verslag moet uiterlijk op 1 Maart bij de Ministers van Binnenlandsche Zaken, van Openbaar Onderwijs en van Verkeerswezen, alsook bij de provinciale bestendige deputaties toekomen.

De door de drie voormelde Ministers goedgekeurde rekeningen en het jaarlijksch verslag van den Raad van Beheer worden op het Bureau van de Kamers neergelegd.

ART. 16.

De Koning bepaalt de bezoldiging van de leden van den Raad van Beheer, alsmede het presentiegeld van de leden

membres du Comité de Vérification. Ces rémunérations et jetons de présence sont imputés sur le compte de frais généraux de l'établissement; il en est de même pour toute dépense occasionnée par l'exercice de ces fonctions.

ART. 17.

En cas de dissolution de l'établissement, il sera procédé à la liquidation de son avoir. L'Etat reprendra l'actif, à charge de supporter le passif.

ART. 18.

L'établissement est assimilé à l'Etat pour l'application des lois sur les droits d'enregistrement, de timbre, de greffe, d'hypothèque et de succession, sur les taxes assimilées aux timbres, ainsi que sur les autres impôts directs.

L'établissement est exonéré de la taxe sur les postes d'émission. Il est exempt de tout impôt ou taxe au profit des provinces et des communes.

ART. 19.

La présente loi entrera en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur*.

van het Comité van Nazicht. Deze bezoldigingen en zittingen worden in rekening gebracht op de algemeene kosten van de instelling; hetzelfde geldt voor de uitgaven ten gevolge van de uitoefening van die functiën.

ART. 17.

In geval van ontbinding van de instelling, wordt tot vereffening overgegaan. De Staat neemt het actief benevens het passief over.

ART. 18.

De instelling is gelijkgesteld met den Staat voor de toepassing van de wetten op de registratie-, zegel-, griffie-, hypotheek- en successierechten, op de met het zegel gelijkgestelde taxes, alsmede op de andere directe belastingen.

De instelling is vrijgesteld van de taxe op de zendposten en eveneens van alle belastingen of taxes ten bate van de provinciën en de gemeenten.

ART. 19.

Deze wet wordt van kracht op den dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

Jean REY,
E. LECLERCQ,
F. VAN BELLE,
M. GREGOIRE,
M. PHILIPPART,
J. GASPAR.